

Sammanfattning av Åtgärdsprogram för XX distrikt 2022-2027

XXX, title, distrikt

Vad menas med åtgärder?

Administrativa åtgärder – riktade till myndigheter, länsstyrelser och kommuner.

- Åtgärdsprogrammet, juridiskt bindande

Fysiska åtgärder i vattenmiljön – sådana vattenförbättrande åtgärder som en markägare eller verksamhetsutövare utför.

- Konsekvensen i genomförandet av de administrativa åtgärderna.

Myndigheter/kommuner och antal åtgärder

Boverket (1 st)
Försvarsinspektör för hälsa och miljö (4 st)
Havs och vattenmyndigheten (9 st)
Jordbruksverket (6 st)
Kammarkollegiet (1 st)
Kemikalieinspektionen (1 st)
Läkemedelsverket (1 st)
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (1 st)
Naturvårdsverket (9 st)
Skogsstyrelsen (3 st)
Statens geotekniska institut (1 st)
Sveriges geologiska undersökning (1 st)
Trafikverket (1 st)
Länsstyrelserna (12 st)
Regioner (1 st)
Kommuner (6 st)

Vad tror du
åtgärderna handlar
om för...

Områden som täcks av åtgärdsprogrammet

Förebyggande åtgärder

- Dricksvattenskydd
- Fysisk planering enligt PBL
- Övriga förebyggande åtgärder

Befintlig påverkan

- Övrig miljöfarlig verksamhet
- Avlopp
- Jordbruk och djurhållande verksamheter mm.
- Förorenade områden
- Vattenverksamhet
- Dagvatten
- Skogsbruk
- Försurning

Sammanhängande kedja

Typer av åtgärder i åtgärdsprogrammet

Administrativa

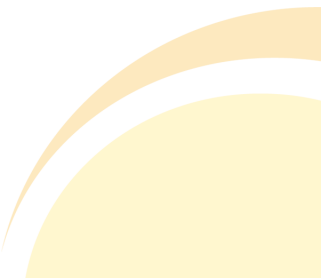
- Lagstiftning, vägledning och andra styrdokument

Ekonomiska

- Miljöstöd lantbruket

Informativa

- Rådgivning inom Greppa Näringen
- Åtgärdssamordnare

Centrala myndigheter ger förutsättningar för ett effektivt arbete

Vägledningsbehoven kan vara exempelvis för:

- industrier och avloppsreningsverk med utsläpp till grund- och ytvatten,
- jordbruksmark, förorenade områden och annat som påverkar grund- och ytvatten genom diffusa utsläpp av näringsämnen eller miljögifter,
- hamnar, vattenkraft och andra verksamheter som påverkar vattenförekomsternas flöde och form.

Tillsyn ger rätt åtgärd på rätt plats

Länsstyrelserna och kommunerna genomför tillsyn enligt miljöbalken på:

- industrier, avloppsreningsverk och annan miljöfarlig verksamhet (MB 9 kap.),
förorenade områden (MB 10 kap.)
- samt hamnar, vattenkraft och annan vattenverksamhet (MB 11 kap).

Tillsynen baseras på lagstiftning och vägledningen från centrala myndigheter som kan behöva vara strängare eller tydligare.

Fortsatta och nya åtgärder för kommunerna

Kommunens myndighetsroll:

- kommunal planering
- dricksvattenskydd
- tillsyn av miljöfarliga verksamheter och förorenade områden

Kommunen har också en roll som verksamhetsutövare själv eller genom bolag inom vatten och avlopp.

Tidplanen för åtgärdernas genomförande

- Åtgärder ska ha vidtagits senast 3 år efter beslut – för nya
- Flertalet är löpande, därför påbörjas omgående.

Anledningar till att tidplanen inte alltid håller

- Vissa miljöproblem kräver löpande insatser. Exempel kalkning och näringsämnen från jordbruksmark.
- Tillsyn och rådgivning, samt vägledning för detta pågår kontinuerligt.
- Engångsåtgärder, men omfattande såsom sanering av förorenade områden och miljöanpassning av vattenkraftsanläggningar.
- Begränsningar i tillsynsmyndigheternas kapacitet, exempelvis många och dammar som saknar ägare
- Teknikutvecklingen för bästa möjliga reningstekniker innebär möjlighet att ställa strängare krav.
- Ny kunskap genom utvecklad kartläggning, analys och miljöövervakning t.ex. nya miljöfarliga ämnen.

Hur vet man vilken åtgärd som ska göras var?

Åtgärdsprogram +
Miljökvalitetsnorm
= SANT

Olika stora åtgärdsbehov i olika delar inom distriktet för olika typer av påverkan..

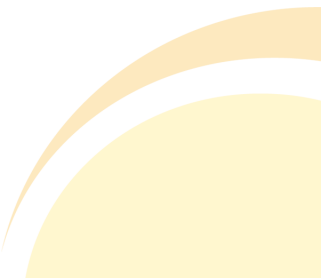
Exempel:

Industrier och avloppsreningsverk

- övergödande ämnen och miljögifter

Markavvattning

- fysiska förändringar,
- påverka läckaget av miljögifter (metaller)
- bidra till försurning.

Riskbedömning per vattenförekomst i VISS...

- Påverkansanalys
- Statusklassificering
- Framtida utveckling

När en risk är identifierad skattas ett **åtgärdsbehov** och befästs i ett **åtgärdsförslag** (som stöd, men inte juridiskt bindande).

Krävs en **lokal bedömning** om vilken eller vilka fysiska åtgärder som är mest effektiva.

24 riktlinjer för åtgärdsanalys och miljökvalitetsnormer

Utvecklades 2018-2020

Syfte;

- Väl underbyggda åtgärdsförslag för påverkanstryck och kvalitetsfaktorer.
- Underlag för att besluta rättssäkra miljökvalitetsnormer
- Kostnads- och nyttoanalyser
- Ekonomiska konsekvensanalysen

Åtgärdsförslag – Möjliga åtgärder i VISS

Teoretiska och icke bindande

Olika detaljeringsnivå.

- specifik plats (exempelvis sanering av förorenad mark)
- ett visst område (jordbruksåtgärder är till exempel fördelade per vattenförekomst).
- Återspeglar åtgärdsgenomförande – kalkning
- Stora osäkerheter – miljögifter
- Stor skillnad mellan åtgärdsunderlag lokalt – hydromorfologi
- Vattenförsörjning – stor skillnad om vattenskyddsområde finns eller inte

Kan användas som planeringsunderlag men oftast krävs lokal åtgärdsutredning

Långsiktig finansiering avgörande

I många fall kan inte ansvar och kostnader läggas alls, eller bara delvis, på en verksamhetsutövare.

Från statens sida finns exempelvis:

- Kalkningsprogram
- Sanering förorenade områden

Jordbruksåtgärder – förutsätter rätt åtgärd på rätt plats, annars krävs mera...

- Landsbygdsprogram (2014-2022, 2023-2027)
- LOVA (årliga beslut)

Åtgärder som behövs i xxx distrikt

Kostnad nationellt för åtgärder 2022-2027 för Sverige och nytta

Alla fysiska åtgärder (2022-2027): 27 miljarder

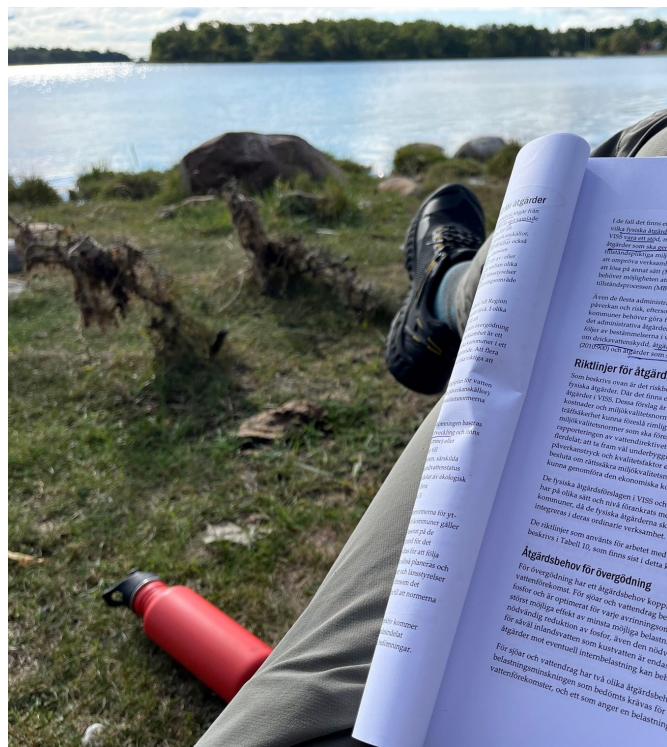
- Grundläggande: 21 miljarder
- Kompletterande: 6,5 miljarder

Alla administrativa åtgärder: 2,2 miljarder

- Grundläggande: 2,2 miljarder
- Kompletterande: 0,05 miljarder

Nytta av en förbättrad vattenkvalitets skattas till 145 miljarder.

Åtgärdsprogram – läshänvisning

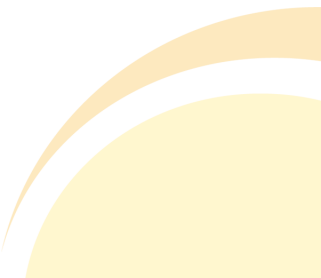
1. Förvaltningsplan kapitel 8 – Sammanfattning av åtgärdsprogram
2. Åtgärdsprogram kapitel 1 – Introduktion
3. Åtgärdsprogram kapitel 2 – XX
4. Förvaltningsplan kapitel 7 – Miljökvalitetsnormerna
5. Åtgärdsprogram kapitel 3 – Samhällsekonomisk konsekvensanalys

Tack för att ni ville lyssna

Extra material

Åtgärdsprogram 2022-2027

- Tillsammans behöver vi se till att öka takten i åtgärdsarbetet och jobba för långsiktigt hållbara vattenmiljöer.
- Myndigheter, länsstyrelser och kommuner ansvarar för att agera så att miljökvalitetsnormerna för vatten (MKN) nås till 2027, via exempelvis vägledande insatser, tillsyn och prövning
 - Goda möjligheter att anpassa insatser efter lokala behov och förutsättningar, med MKN och underlaget i VISS som grund för prioritering
 - Kräver samverkan och samarbete mellan flera olika aktörer
 - Många behöver hjälpas åt mellan sektorer och över administrativa gränser.

Åtgärdsprogrammet följer svensk lag, föreskrifter och vägledningar

Miljöbalken, 5 kapitel 7-11 §

Vattenförvaltningsförordningen 6 kap.

Havs- och vattenmyndigheten:

- Handbok om åtgärdsprogram inom vattenförvaltning enligt förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön
- Grundläggande och kompletterande åtgärder för god vattenkvalitet

SGU:

- SGU-FS 2017:1 Föreskrifter och allmänna råd om redovisning av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram för grundvatten

Finansiering av åtgärder – statliga myndigheter

- Finansieras genom den statliga budgetprocessen.
- Myndigheter ska i sina budgetunderlag äska medel med utgångspunkt från vad de förväntas göra kommande år
- Myndigheterna ska beakta de samlade styrsignalerna från såväl riksdag och regering som relevanta regelverk.
 - administrativa åtgärder som ingår i åtgärdsprogrammet samt
 - resursbehov som uppstår under vattenförvaltningens planeringsfas.
- **Vattenmyndigheterna stödjer nu länsstyrelserna med underlag inför deras gemensamma äskanden. Planering pågår för att stödja nationella myndigheter**

Finansiering av kommunernas åtgärder

Kommunen har i sin budgetprocess möjlighet att finansiera sitt åtgärdsarbete.

Det är kommunernas ansvar att se till att de har tillräckliga resurser för att bedriva sin verksamhet så att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas. Detta görs genom

- Tillsynsavgifter
- VA-taxa och
- Kommunalskatten

Vattenmyndigheterna planerar att stödja kommunerna med underlag, komplicerat.

Finansiering av fysiska åtgärder

Principer enligt vattenförvaltningsförordningen:

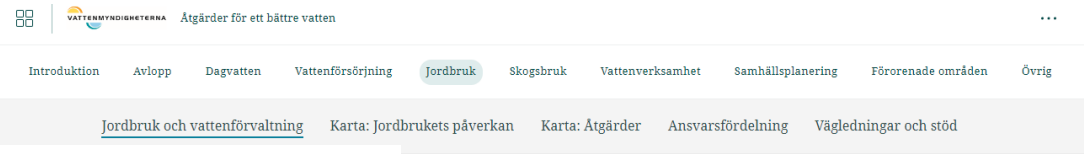
- förebyggande åtgärder
- att miljöförstöring hejdas vid källan
- att förorenaren ska betala (via tillsyn och prövning)

Exempel när förorenaren inte betalar (verksamhetsutövare saknas helt) eller delvis pga storskalig påverkan i jordbrukslandskapet

- Landsbygdsprogram och LOVA
- Sanering förorenade områden
- Miljöåterställning vattendrag efter flottning.
- Kalkning

Vattenmyndigheterna
stödjer detta, ffa
inom LBP och LOVA.

Rätt åtgärd på rätt plats för att nå miljökvalitetsnormerna – digitala åtgärdsunderlag

Åtgärder för ett bättre vatten

Vattenmyndigheterna beslutar vart sjätte år om åtgärder för att uppfylla kraven i vattendirektivet. I en serie kartor berättar vi om vad som behöver göras i just ditt område.

Komma igång

Karta: Vattenuttag

I kartunderlaget till höger redovisas de bedömningar som kan kopplas till vattenuttag och flödesförändringar. Riskbedömningen speglar risken för att vattenförekomsterna inte kommer att uppvisa god status till år 2027.

Genom de föreskrifter som idag finns att tillgå för fysisk påverkan för ytvattenförekomster finns begränsade möjligheter att koppla effekter av mänsklig påverkan till följd av torka och vattenbrist till förändringar i hydrologisk status. I vissa delar av Sverige har det dock kunnat genomföras en påverkansanalys och med hjälp av den statusklassificerat hydrologisk regim och tagit fram en riskanalys.

- Risk för vattenbrist – grundvatten visar

Karta: Jordbrukets påverkan

På den här kartan kan du se vilken påverkan av övergödning och miljögifter som finns på grund av diffusa källor som kan kopplas till jordbruk och hästhållning. Du ser också hur grundvattnet riskerar att påverkas av jordbruket.

Klicka i de lager som du vill se i listan till höger.

Om du vill ha mer information om ett specifikt vatten, klicka på det och följ länken till www.viss.lansstyrelsen.se

Utveckling ny återrapporering 2024-2027

- Ännu mer kvantitativ baserat på status och påverkan på vatten i resp. kommun, län eller nationellt.
- Självutvärderande med gemensam skala 0-5
- Agera stöd i förväntningarna på åtgärdsgenomförandet

Stödja åtgärdsmyndigheterna i åtgärds genomförandet

- Vattenmyndigheterna kommer erbjuda stöd för åtgärds genomförandet – ffa i tolkning vad som krävs för att nå miljö kvalitetsnormerna till 2027.
- Inom rimliga resurser...